

INHOUD

Samenvatting	15
Inleiding	25
1 Beleidsscenario's	31
1.1 Toekomstverkenning met behulp van beleidsscenario's	32
1.2 Drie beleidsscenario's	33
1.3 Interactie tussen de toekomstverkenning en het besluitvormingsproces	36
2 Sociaal-economische verkenning	41
2.1 Demografie	43
2.2 Energieprijzen	46
2.3 Economische ontwikkeling	49
2.4 Impact van de economische crisis	55
3 Huishoudens en handel & diensten	61
3.1 Uitgangspunten van de milieuverkenning	62
3.2 Energiegebruik	66
3.3 Emissie van broeikasgassen	72
3.4 Emissie van verzurende stoffen, ozonprecursoren en fijn stof	75
3.5 Indirecte emissies door energiegebruik	80
3.6 Conclusies voor het beleid	81
4 Industrie	87
4.1 Uitgangspunten van de milieuverkenning	89
4.2 Energiegebruik	91
4.3 Emissie van broeikasgassen	95
4.4 Emissie van verzurende stoffen, ozonprecursoren en fijn stof	96
4.5 Kosten van de drie scenario's	103
4.6 Conclusies voor het beleid	104
5 Landbouw	109
5.1 Uitgangspunten van de milieuverkenning	110
5.2 Veestapel en landgebruik	112
5.3 Energiegebruik	117
5.4 Emissie van broeikasgassen	119

5.5	Bodembalans, emissie van verzurende stoffen en fijn stof	120
5.6	Eco-efficiëntie	124
5.7	Conclusies voor het beleid	125
<hr/>		
6	Transport	131
6.1	Uitgangspunten van de milieuverkenning	132
6.2	Transportstromen	135
6.3	Energiegebruik	138
6.4	Emissie van broeikasgassen	142
6.5	Emissie van verzurende stoffen, ozonprecursoren en fijn stof	144
6.6	Kosten van enkele maatregelen(pakketten)	149
6.7	Conclusies voor het beleid	152
<hr/>		
7	Energieproductie	157
7.1	Uitgangspunten van de milieuverkenning	158
7.2	Activiteiten en eigen energiegebruik in de energiesector	163
7.3	Emissie van broeikasgassen	173
7.4	Emissie van verzurende stoffen, ozonprecursoren en fijn stof	176
7.5	Kostprijsvergelijking tussen scenario's	181
7.6	Conclusies voor het beleid	184
<hr/>		
8	Energiegebruik en broeikasgassen	191
8.1	Energiegebruik	193
8.2	Hernieuwbare energie	198
8.3	Broeikasgassen	201
8.4	Eco-efficiëntie, energie-intensiteit en koolstofintensiteit	206
8.5	Conclusies voor het beleid	208
<hr/>		
9	Luchtkwaliteit	213
9.1	Uitgangspunten van de milieuverkenning	215
9.2	Emissie van fijn stof (PM10 en PM2,5), ozonprecursoren en verzurende stoffen in Vlaanderen	216
9.3	Fijn stof	221
9.4	Fotochemische luchtverontreiniging	232
9.5	Verzuring	245
<hr/>		

10	Landgebruik	259
10.1	Uitgangspunten van de milieuverkenning	260
10.2	Landgebruik	265
10.3	Versteende ruimte	268
10.4	Open ruimte	273
10.5	Conclusies voor het beleid	277

11	Klimaatverandering en waterhuishouding	283
11.1	Van mondiale emissiescenario's naar drie klimaatscenario's voor Vlaanderen	284
11.2	Klimaatscenario's voor Vlaanderen	286
11.3	Invloed op hoog- en laagwater langs rivieren in het Vlaamse binnenland: wateroverlast en ... watertekorten	290
11.4	Effect van klimaatverandering op de zee en impact op de kustzone	297
11.5	Conclusies voor het beleid	300

12	Kwaliteit van het oppervlaktewater	307
12.1	Uitgangspunten van de milieuverkenning	308
12.2	Belasting van het oppervlaktewater	311
12.3	Fysisch-chemische waterkwaliteit	313
12.4	Biologische kwaliteit	317
12.5	Kosten	318
12.6	Conclusies voor het beleid	320

13	Lawaai	325
13.1	Uitgangspunten van de milieuverkenning	326
13.2	Weg- en treinverkeer	328
13.3	Vliegverkeer	334
13.4	Conclusies voor het beleid	339

14	Vlaanderen in transitie?	345
14.1	Dringend gevraagd: transities	346
14.2	Wanneer treden transities op?	348
14.3	Energiesysteem op weg naar transitie?	353
14.4	Transities beïnvloeden: een overzicht van de ingrediënten	356
14.5	De bekendste bereidingswijze: transitie management	367
14.6	Conclusies voor het beleid	370

Bijlagen	
Afkortingen	376
Scheikundige symbolen	378
Eenheden	378
Begrippen	379